

Τὰ Ἄλογα τοῦ Ἀχιλλέως (1897)

Τὸν Πάτροκλο σὰν εἶδαν σκοτωμένο,
ποῦ ἦταν τόσο ἀνδρεῖος, καὶ δυνατός, καὶ νέος,
ἄρχισαν τὰ ἄλογα νὰ κλαῖνε τοῦ Ἀχιλλέως·
ἢ φύσις των ἢ ἀθάνατη ἀγανακτοῦσε
γιὰ τοῦ θανάτου αὐτὸ τὸ ἔργον ποῦ θωροῦσε.
Τίναζαν τὰ κεφάλια των καὶ τὲς μακρυὲς χαῖτες κουνοῦσαν,
τὴν γῆ χτυποῦσαν μὲ τὰ πόδια, καὶ θρηνοῦσαν
τὸν Πάτροκλο ποῦ ἐνοιώθανε ἄψυχο – ἀφανισμένο –
μιὰ σάρκα τώρα ποταπὴ – τὸ πνεῦμα του χαμένο –
ἀνυπεράσπιστο – χωρὶς πνοὴ –
εἰς τὸ μεγάλο τίποτε ἐπιστραμένος ἀπ' τὴν ζωὴ.

Τὰ δάκρυα εἶδε ὁ Ζεὺς τῶν ἀθανάτων
ἀλόγων καὶ λυπηθῆ. «Στοῦ Πηλέως τὸν γάμο»
εἶπε «δὲν ἔπρεπ' ἔτσι ἄσκεπτα νὰ κάμω·
καλύτερα νὰ μὴν σᾶς δίναμε ἄλογά μου
δυστυχισμένα! Τί γυρεῦατ' ἐκεῖ χάμου
στὴν ἄθλια ἀνθρωπότητα ποῦναι τὸ παίγνιον τῆς μοίρας.
Σεῖς ποῦ οὐδὲ ὁ θάνατος φυλάγει, οὐδὲ τὸ γῆρας
πρόσκαιρες συμφορὲς σᾶς τυραννοῦν. Στὰ βάσανά των
σᾶς ἔμπλεξαν οἱ ἄνθρωποι.» Ὅμως τὰ δάκρυά των
γιὰ τοῦ θανάτου τὴν παντοτεινὴ
τὴν συμφορὰν ἐχύνανε τὰ δυὸ τὰ ζῶα τὰ εὐγενῆ.

Πρέσβεις ἀπ' τὴν Ἀλεξάνδρεια (1918)

Δὲν εἶδαν, ἐπὶ αἰῶνας, τέτοια ὥραϊα δῶρα στοὺς Δελφοὺς
σὰν τοῦτα ποῦ ἐστάλθηκαν ἀπὸ τοὺς δυὸ τοὺς ἀδελφοὺς,
τοὺς ἀντιζήλους Πτολεμαίους βασιλεῖς. Ἀφοῦ τὰ πήραν
ὅμως, ἀνησυχῆσαν οἱ ἱερεῖς γιὰ τὸν χρησμό. Τὴν πείραν
ὄλην των θὰ χρειασθοῦν τὸ πῶς μὲ ὀξύνοϊαν νὰ συνταχθεῖ,
ποιὸς ἀπ' τοὺς δυὸ, ποιὸς ἀπὸ τέτοιους δυὸ νὰ δυσσαρεστηθεῖ.
Καὶ συνδεδριάζουνε τὴν νύχτα μυστικὰ
καὶ συζητοῦν τῶν Λαγιδῶν τὰ οἰκογενειακά.

Ἀλλᾶ, ἰδοὺ οἱ πρέσβεις ἐπανῆλθαν. Χαιρετοῦν.
Στὴν Ἀλεξάνδρεια ἐπιστρέφουν, λέν. Καὶ δὲν ζητοῦν
χρησμό κανένα. Κ' οἱ ἱερεῖς τ' ἀκοῦνε μὲ χαρὰ
(ἐννοεῖται, ποῦ κρατοῦν τὰ δῶρα τὰ λαμπρά),
ἀλλ' εἶναι καὶ στὸ ἔπακρον ἀπορημένοι,
μὴ νοιώθοντας τί ἢ ἐξαφνικὴ ἀδιαφορία αὐτὴ σημαίνει.
Γιατὶ ἀγνοοῦν ποῦ χθὲς στοὺς πρέσβεις ἦλθαν νέα βαρυὰ.
Στὴν Ρώμῃ δόθηκε ὁ χρησμός· ἔγιν' ἐκεῖ ἡ μοιρασιά.

Μάρτιαι Είδοι (1911)

Τὰ μεγαλεῖα νὰ φοβᾶσαι, ὦ ψυχὴ.
Καὶ τὲς φιλοδιξίες σου νὰ ὑπερνικήσεις
ἂν δὲν μπορεῖς, μὲ δισταγμὸ καὶ προφυλάξεις
νὰ τὲς ἀκολουθεῖς. Κι' ὅσο ἐμπροστὰ προβαίνεις,
τόσο ἐξεταστικὴ, προσεκτικὴ νὰ εἶσαι.

Κι ὅταν θὰ φθάσεις στὴν ἀκμὴ σου, Καῖσαρ πιά·
ἔτσι περιωνύμου ἀνθρώπου σχῆμα ὅταν λάβεις,
τότε κυρίως πρόσεξε σὰ βγεῖς στὸν δρόμον ἔξω,
ἂν τύχει καὶ πλησιάσει ἀπὸ τὸν ὄχλο
κανένας Ἀρτεμιδώρος, πού φέρνει γράμμα,
καὶ λέγει βιαστικά «Διάβασε ἐμέσως τοῦτα,
εἶναι μεγάλα πράγματα πού σ' ἐνδιαφέρουν»,
μὴ λείψεις νὰ σταθεῖς· μὴ λείψεις ν' ἀναβάλεις
κάθε ὁμιλίαν ἢ δουλειά· μὴ λείψεις τοὺς διαφόρους
πού χαιρετοῦν καὶ προσκυνοῦν νὰ τοὺς παραμερίσεις
(τοὺς βλέπεις πιὸ ἀργά)· ὅς περιμένει ἀκόμη
κ' ἡ Σύγκλητος αὐτὴ, κ' εὐθύς νὰ τὰ γνωρίσεις
τὰ σοβαρὰ γραφόμενα τοῦ Ἀρτεμιδώρου.

Ἀλεξανδρινοὶ βασιλεῖς (1912)

Μαζεύθηκαν οἱ Ἀλεξανδρινοὶ
νὰ δοῦν τῆς Κλεοπάτρας τὰ παιδιὰ,
τὸν Καισαρίωνα καὶ τὰ μικρὰ του ἀδέρφια,
Ἀλέξανδρο καὶ Πτολεμαῖο, πού πρώτη
φορὰ τὰ βγάζαν ἔξω στὸ Γυμνάσιο,
ἐκεῖ νὰ τὰ κηρύξουν βασιλεῖς,
μὲς στὴ λαμπρὴ παράταξι τῶν στρατιωτῶν.

Ὁ Ἀλέξανδρος – τὸν εἶπαν βασιλέα
τῆς Ἀρμενίας, τῆς Μηδίας, καὶ τῶν Πάρθων.
Ὁ Πτολεμαῖος – τὸν εἶπαν βασιλέα
τῆς Κιλικίας, τῆς Συρίας, καὶ τῆς Φοινίκης.
Ὁ Καισαρίων στέκονταν πιὸ ἐμπροστὰ,
ντυμένος σὲ μετάξι τριανταφυλλί,
στὸ στήθος του ἀνθοδέσμη ἀπὸ ὑακίνθους,
ἡ ζώνη του διπλὴ σειρὰ σαπφείρων κι ἀμεθύστων
δεμένα τὰ ποδήματά του μ' ἄσπρες
κορδέλλες κεντημένες μὲ ροδόχροα μαργαριτάρια
Αὐτὸν τὸν εἶπαν πιότερο ἀπὸ τοὺς μικροὺς,
αὐτὸν τὸν εἶπαν Βασιλέα τῶν Βασιλέων.

Οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ἔνοιωθαν βέβαια
πού ἦσαν λόγια αὐτὰ θεατρικά.

Ἀλλὰ ἡ μέρα ἦτανε ζεστὴ καὶ ποιητικὴ,

ὁ οὐρανὸς ἓνα γαλάζιο ἀνοιχτό,
τὸ Ἀλεξανδρινὸ Γυμνάσιον ἓνα
θριαμβικὸ κατόρθωμα τῆς τέχνης,
τῶν αὐλικῶν ἢ πολυτέλεια ἔκτακτη,
ὁ Καισαρίων ὄλο χάρις κ' ἔμορφιά
(τῆς Κλεοπάτρας υἱός, αἷμα τῶν Λαγιδῶν).
κ' οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ἔτρεχαν πιά στὴν ἑορτή,
κ' ἐνθουσιάζονταν, κ' ἐπευφημοῦσαν
ἐλληνικά, κ' αἰγυπτιακά, καὶ ποιοὶ ἐβραϊκά,
γοητευμένοι μὲ τ' ὠραῖο θέαμα –
μ' ὄλο πού βέβαια ἤξευραν τί ἄξιζαν αὐτὰ,
τί κούφια λόγια ἦσανε αὐτὲς ἢ βασιλεῖες.

Ἀπολείπειν ὁ θεὸς Ἀντώνιον (1911)

Σὰν ἔξαφνα ὄρα μεσάνυχτ' ἀκουσθεῖ
ἀόρατος θίασος νὰ περνᾷ
μὲ μουσικὲς ἐξαίσιες, μὲ φωνές –
τὴν τύχη σου ἐνδίδει πιά, τὰ ἔργα σου
πού ἀπέτυχαν, τὰ σχέδια τῆς ζωῆς σου
πού βγήκαν ὅλα πλάνες μὴ ἀνωφέλετα θρηνησεις.
Σὰν ἔτοιμος ἀπὸ καιρὸ, σὰ θαρραλέος,
ἀποχαιρέτα την, τὴν Ἀλεξάνδρεια πού φεύγει.
Πρὸ πάντων νὰ μὴ γελασθεῖς, μὴν πεῖς πὼς ἦταν
ἓνα ὄνειρο, πὼς ἀπατήθηκεν ἡ ἀκοή σου·
μάταιες ἐλπίδες τέτοιες μὴν καταδεχθεῖς.
Σὰν ἔτοιμος ἀπὸ καιρὸ, σὰ θαρραλέος,
σὰν πού ταιριάζει σε πού ἀξιώθηκες μιὰ τέτοια πόλι,
πλησίασε σταθερὰ πρὸς τὸ παράθυρο,
κι ἄκουσε μὲ συγκίνησιν, ἀλλ' ὄχι
μὲ τῶν δειλῶν τὰ παρακάλια καὶ παράπονα,
ὡς τελευταία ἀπόλαυσι τοῦς ἤχους,
τὰ ἐξάισια ὄργανα τοῦ μυστικοῦ θιάσου,
κι ἀποχαιρέτα την, τὴν Ἀλεξάνδρεια πού χάνεις.

Ἡ διορία τοῦ Νέρωνος (1918)

Δεν ἀνησύχησεν ὁ Νέρων ὅταν ἄκουσε
τοῦ Δελφικοῦ Μαντείου τὸν χρησμό.
«Τὰ ἐβδομήντα τρία χρόνια νὰ φοβᾶται».
Εἶχε καιρὸν ἀκόμη νὰ χαρεῖ.
Τριάντα χρονῶ εἶναι. Πολύ ἀρκετὴ
εἶν' ἡ διορία πού ὁ θεὸς τὸν δίδει
γιὰ νὰ φροντίσει γιὰ τοὺ μέλλοντας κινδύνους.

Τώρα στὴν Ρώμη θὰ ἐπιστρέψει κουρασμένος λίγο,

ἀλλὰ ἐξαισία κουρασμένος ἀπὸ τὸ ταξεῖδι αὐτὸ,
ποῦ ἦταν ὅλο μέρες ἀπολαύσεως –
στὰ θέατρα, σπιῦς κήπους, στὰ γυμνάσια...
Τῶν πόλεων τῆς Ἀχαιΐας ἐσπέρες...
Ἄ τῶν γυμνῶν σωμάτων ἢ ἡδονὴ πρὸ πάντων...

Αὐτὰ ὁ Νέρων. Καὶ στὴν Ἰσπανία ὁ Γάλβας
κρυφὰ τὸ στράτευμα του συναθροίζει καὶ τὸ ἀσκεῖ,
ὁ γέροντας ὁ ἐβδομῆντα τριῶ χρονῶ.

Περιμένοντας τοὺς βαρβάρους (1904)

Τι περιμένουμε στὴν ἀγορὰ συναθροισμένοι;

Εἶναι οἱ βάρβαροι νὰ φθάσουν σήμερα.

Γιατὶ μέσα στὴν Σύγκλητο μιὰ τέτοια ἀπραξία;
Τὶ κάθοντ' οἱ Συγκλητικοὶ καὶ δὲν νομοθετοῦνε;

Γιατὶ οἱ βάρβαροι θὰ φθάσουν σήμερα.
Τὶ νόμους πια θὰ κάμουν οἱ Συγκλητικοί;
Οἱ βάρβαροι σὰν ἔλθουν θὰ νομοθετήσουν.

Γιατὶ ὁ αὐτοκράτωρ μας τόσο πρωτὶ σηκώθη,
καὶ κάθετα στῆς πόλεως τὴν πιὸ μεγάλη πύλη
στὸν θρόνο ἐπάνω, ἐπίσημος, φορῶντας τὴν κορώνα;

Γιατὶ οἱ βάρβαροι θὰ φθάσουν σήμερα.
Κι ὁ αὐτοκράτωρ περιμένει νὰ δεχθεῖ
τὸν ἀρχηγό τους. Μάλιστα ἐτοίμασε
γιὰ νὰ τὸν δώσει μια περγαμηνή. Ἐκεῖ
τὸν ἔγραψε τίτλους πολλοὺς κι ὀνόματα.

Γιατὶ οἱ δυὸ μας ὑπατοὶ κ' οἱ πραιότερες ἐβγήκαν
σήμερα μὲ τὲς κόκκινες, τὲς κεντημένες τόγες·
γιατὶ βραχιόλια φόρεσαν μὲ τόσοσους ἀμεθύστους,
καὶ δαχτυλίδια μὲ λαμπρὰ γυαλιστερὰ σμαράγδια·
γιατὶ νὰ πιάσουν σήμερα πολῦτιμα μπαστούνια
μ' ἀσήμια καὶ μαλάματα ἔκτακτα σκαλιγμένα;

Γιατὶ οἱ βάρβαροι θὰ φθάσουν σήμερα·
καὶ τέτοια πράγματα θαμπώνουν τοὺς βαρβάρους.

Γιατὶ κ' οἱ ἄξιοι ρήτορες δὲν ἔρχονται σὰν πάντα
νὰ βγάλουνε τοὺς λόγους τους, νὰ ποῦνε τὰ δικά τους;

Γιατὶ οἱ βάρβαροι θὰ φθάσουν σήμερα·
κι αὐτοὶ βαριοῦντ' εὐφράδειες καὶ δημηγορίες.

Γιατί ν' ἀρχίσει μονομιᾶς αὐτὴ ἡ ἀνησυχία
κ' ἡ σύγχυσις. (Τὰ πρόσωπα τί σοβαρὰ ποὺ ἐγίναν).
Γιατί ἀδειάζουν γρήγορα οἱ δρόμοι κ' ἡ πλατέες,
κι ὅλοι γυρνοῦν στὰ σπίτια τους πολὺ συλλογισμένοι;

Γιατὶ ἐνύχτωσε κ' οἱ βάρβαροι δὲν ἦλθαν.
Καὶ μερικοὶ ἔφθασαν ἀπ' τὰ σύνορα,
καὶ εἶπανε πὼς βάρβαροι πιά δὲν ὑπάρχουν.

Καὶ τώρα τί θὰ γένομε χωρίς βαρβάρους.
Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἦσαν μιὰ κάποια λύσις.

Ὁ Ἰουλιανὸς ὀρῶν ὀλιγωρίαν (1923)

«Ὀρῶν οὖν πολλὴν ὀλιγωρίαν οὔσαν
ἡμῖν πρὸς τοὺς θεοὺς» – λέγει μὲ ὕφος σοβαρὸν.
Ὀλιγωρίαν. Μὰ τί περίμενε λοιπόν;
Ὅσο ἤθελεν ἄς ἔκαμνεν ὀργάνωσι θρησκευτικὴ,
ὅσο ἤθελεν ἄς ἔγραφε στὸν ἀρχιερέα Γαλατίας,
ἢ εἰς ἄλλους τοιοῦτους, παροτρύνων κι ὀδηγῶν.
Οἱ φίλοι του δὲν ἦσαν Χριστιανοί·
αὐτὸ ἦταν θετικόν. Μὰ δὲν μποροῦσαν κιόλας
νὰ παίζουν σὰν κι αὐτόνα (τὸν Χριστιανομαθημένο)
μὲ σύστημα καινούριας ἐκκλησίας,
ἀστείον καὶ στήν σύλληψι καὶ στήν ἐφαρμογή.
Ἕλληνες ἦσαν ἐπὶ τέλους. Μηδὲν ἄγαν, Αὔγουστε.

Οὐκ ἔγνωσ (1928)

Γιὰ τὲς θρησκευτικὲς μας δοξασίες –
ὁ κοῦφος Ἰουλιανὸς εἶπε «Ἀνέγνω, ἔγνω,
κατέγνω». Τάχατες μᾶς ἐκμηδένισε
μὲ τὸ «κατέγνω» του, ὁ γελοιοδέστατος.

Τέτοιες ξυπνάδες ὅμως πέρασι δὲν ἔχουνε σ' ἐμᾶς
τοὺς Χριστιανοὺς. «Ἀνέγνω, ἀλλ' οὐκ ἔγνω· εἰ γὰρ ἔγνω,
οὐκ ἂν κατέγνω» ἀπαντήσαμεν ἀμέσως.

Άννα Κομνηνή (1920)

Στὸν πρόλογο τῆς Ἀλεξιάδος τῆς θρηνεῖ,
γιὰ τὴν χηρεία τῆς ἡ Άννα Κομνηνή.

Εἰς ἴλιγγον εἶν' ἡ ψυχὴ τῆς. «Καὶ
ρεῖθροις δακρύων» μᾶς λέγει «περιτέγγω
τοὺς ὀφθαλμοῦς... Φεῦ τῶν κυμάτων» τῆς ζωῆς τῆς,
«φεῦ τῶν ἐπαναστάσεων». Τὴν καίει ἡ ὀδύνη
«μέχρις ὀστέων καὶ μυελῶν καὶ μερισμοῦ ψυχῆς».

Ὅμως ἡ ἀλήθεια μιοάζει ποὺ μιὰ λύπη μόνην
καιρίαν ἐγνώρισεν ἡ φίλαρχη γυναῖκα·
ἕναν καὶ μὸ βαθὺ μονάχα εἶχε
(κι ἄς μὴν τ' ὁμολογεῖ) ἡ ἀγέρωχη αὐτὴ Γραικιά,
ποὺ δὲν κατάφερε, μ' ὄλην τὴν δεξιότητά τῆς,
τὴν Βασιλείαν ν' ἀποκτήσει· μὰ τὴν πῆρε
σχεδὸν μέσ' ἀπ' τὰ χέρια τῆς ὁ προπετῆς Ἰωάννης.

Μανουὴλ Κομνηνός (1915)

Ὁ βασιλεὺς κύρ Μανουὴλ ὁ Κομνηνός
μιὰ μέρα μελαγχολικὴ τοῦ Σεπτεμβρίου
αἰσθάνθηκε τὸν θάνατο κοντά. Οἱ ἀστρολόγοι
(οἱ πληρωμένοι) τῆς αὐλῆς ἐφλυαροῦσαν
ποὺ ἄλλα πολλὰ χρόνια θὰ ζήσει ἀκόμη.
Ἐνῶ ὅμως ἔλεγαν αὐτοί, ἐκεῖνος
παληές συνήθειες εὐλαβεῖς θυμᾶται,
κι ἀπ' τὰ κελλιά τῶν μοναχῶν προστάζει
ἐνδύματα ἐκκλησιαστικὰ νὰ φέρουν,
καὶ τὰ φορεῖ, κ' εὐφραίνεται ποὺ δείχνεις
ὄψι σεμνήν ἱερέως ἢ καλογήρου.

Εὐτυχισμένοι ὄλοι ποὺ πιστεύτουν,
καὶ σὰν τὸν βασιλέα κύρ Μανουὴλ τελειώνουν
ντυμένοι μὲς στὴν πίστι των σεμνότατα.

Ἀπὸ ὑαλί χρωματιστὸ (1925)

Πολὺ μὲ συγκινεῖ μια λεπτομέρεια
στὴν στέψιν, ἐν Βλαχέρναις, τοῦ Ἰωάννη Καντακουζηνοῦ
καὶ τῆς Εἰρήνης Ἀνδρονίκου Ἀσάν.
Ὅπως δὲν εἶχαν παρὰ λίγους πολῦτιμους λίθους
(τοῦ ταλαιπώρου κράτους μας ἦταν μεγάλ' ἢ πτώχεια)
φόρεσαν τεχνητούς. Ἐνα σωρὸ κομμάτια ἀπὸ ὑαλί,
τὸ ταπεινὸν ἢ τὸ ἀναξιοπρεπές
δὲν ἔχουν κατ' ἐμέ τὰ κομματάκια αὐτὰ
ἀπὸ ὑαλί χρωματιστό. Μοιάζουνε τουναντίον
σὰν μιὰ διαμαρτυρία θλιβερῇ
κατὰ τῆς ἄδικης κακομοιριάς τῶν στεφομένων.
Εἶναι τὰ σύμβολα τοῦ τί ἤρμοζε νὰ ἔχουν
στὴν στέψι των ἕνας Κύρ Ἰωάννης Καντακουζηνός,
μιὰ Κυρία Εἰρήνη Ἀνδρονίκου Ἀσάν.

Θεόφιλος Παλαιολόγος (1903; ΑΠ)

Ὁ τελευταῖος χρόνος εἶν' αὐτός. Ὁ τελευταῖος τῶν Γραικῶν
αὐτοκράτορων εἶν' αὐτός. Κί' ἀλλοίμονον
τί θλιβερά πού ὀμιλοῦν πλησίον του.
Ἐν τῇ ἀπογνώσει του, ἐν τῇ ὀδύνη
ὁ Κύρ Θεόφιλος Παλαιολόγος
λέγει «Θέλω θανεῖν μάλλον ἢ ζῆν».

Ἄ Κύρ Θεόφιλε Παλαιολόγο
πόσον καῦμό τοῦ γένους μας, καὶ πόση ἐξάντλησι
(πόσσην ἀπηύδησιν ἀπὸ ἀδικίας καὶ κατατρεγμὸ)
ἢ τραγικὲς σου πέντε λέξεις περιεῖχαν.